

LIBOS DIZAYNIDA MADANIY VA ZAMONAVIY TENDENSIYALARNI UYG‘UNLASHTIRISHNING METODIK ASOSLARI

Toshmuhammedova Iroda Alibek qizi

Navoiy davlat universiteti

Dizayn: (Libos va gazlamalar) –ta’lim yo’nalaishi

1 - kurs “A”guruh talabasi

Annotatsiya; Ushbu maqolada libos dizaynida milliy madaniyat elementlarini zamonaviy dizayn tendensiyalari bilan uyg‘unlashtirishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Rang, shakl, tekstura va materiallarni uyg‘unlashtirish orqali libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy, madaniy va estetik mazmuni tomoshabinga etkazadi. Maqolada madaniy va zamonaviy elementlarni uyg‘unlashtirishning pedagogik va ijodiy ahamiyati, kreativ tafakkur va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish usullari ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, talabalar va dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonida madaniy va badiiy mazmuni birlashtirish imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: libos dizayni, madaniy elementlar, zamonaviy tendensiyalar, badiiy obraz, kreativ tafakkur, pedagogik yondashuv, innovatsion yondashuv, estetik did.

Zamonaviy libos dizayni milliy va madaniy meros elementlarini zamonaviy tendensiyalar bilan uyg‘unlashtirish orqali nafaqat moda va kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy va madaniy mazmuni ham ifodalaydi. Rang, shakl, tekstura va materiallarni uyg‘unlashtirish orqali libos loyihasi vizual va kontseptual jihatdan boyitiladi.

Madaniy va zamonaviy elementlarni uyg‘unlashtirish jarayoni talabalarni kreativ tafakkur va badiiy qarashlarini rivojlantirishga rag‘batlantiradi. Rang va shakl uyg‘unligi, tekstura va material bilan ishlash orqali libos nafaqat vizual qiziqish uyg‘otadi, balki badiiy va madaniy mazmuni tomoshabinga yetkazadi.

Ushbu maqolada madaniy va zamonaviy elementlarni libos dizayniga integratsiya qilishning nazariy va amaliy asoslari, pedagogik imkoniyatlari va kreativ tafakkur rivojlantirish metodikasi ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, talabalar va

dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonini yanada samarali qilish yo‘llari tahlil qilinadi.

Libos dizaynida madaniy va zamonaviy elementlarni uyg‘unlashtirish jarayoni rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g‘oyalarni uyg‘unlashtirishni talab qiladi. Milliy naqshlar, rang palitralari, an’anaviy matolar va zamonaviy dizayn elementlari libos loyihasining badiiy va estetik mazmunini mustahkamlashda asosiy vosita hisoblanadi. Ranglar kombinatsiyasi libosning hissiy ohangini belgilaydi, milliy rang palitralari esa madaniy qadriyatlarni aks ettiradi. Shu bilan birga, futuristik va minimalizm elementlarini qo‘shish orqali libos vizual jihatdan yanada innovatsion ko‘rinishga ega bo‘ladi.

Shakl va kompozitsiya madaniy va zamonaviy elementlarni integratsiya qilishda muhim rol o‘ynaydi. Asimmetrik shakllar, geometrik kesmalar, volumetrik elementlar va milliy ornamentlar libosning vizual dramtizmini oshiradi. Milliy naqshlarni zamonaviy geometrik shakllar bilan uyg‘unlashtirish orqali libosga badiiy va zamonaviy obraz berish mumkin. Shu bilan birga, shakl va kompozitsiya orqali libos konseptual mazmunni ifodalaydi va tomoshabinga madaniy va estetik xabar yetkazadi.

Materiallar va tekstura integratsiyada ijodiy imkoniyatlarni kengaytiradi. An’anaviy matolar, ipak, paxta va paxta aralash matolar bilan bir qatorda zamonaviy sintetik yoki ekologik materiallar ishlatiladi. Materiallar kombinatsiyasi libos loyihasini boyitadi, badiiy va zamonaviy obrazni mustahkamlaydi va tomoshabinning estetik tajribasini oshiradi. Shu bilan birga, tekstura ishlash milliy naqshlarni vizual jihatdan yanada ajralib turishiga yordam beradi.

Kreativ tafakkur va eksperiment integratsiya jarayonining markaziy elementi hisoblanadi. Talabalar milliy naqshlarni zamonaviy shakllar bilan uyg‘unlashtirish, rang kombinatsiyalari va materiallar bilan eksperiment qilish orqali o‘z ijodiy qarorlarini rivojlantiradilar. Loyihalash jarayoni talabalarni mustaqil fikrlashga, yangi badiiy va vizual yechimlar ishlab chiqishga rag‘batlantiradi. Shu tariqa, libos dizayni nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy va madaniy mazmunni etkazuvchi vositaga aylanadi.

Kontseptual yondashuv milliy va zamonaviy elementlarni uyg‘unlashtirishda muhim ahamiyatga ega. Har bir libos – bu g‘oya, hissiyot va madaniy qadriyatlarning vizual ifodasi. Talabalar loyihalarni yaratishda o‘z shaxsiy qarashlarini ifodalaydilar, milliy naqshlarni zamonaviy shakllar va ranglar bilan uyg‘unlashtirish orqali badiiy va

madaniy mazmuni vizual shaklga keltiradilar. Kontseptual yondashuv orqali libos dizayni tomoshabinga ma'lum madaniy va badiiy xabar yetkazadi, shuningdek, talabalar va dizaynerlarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Pedagogik jihatdan, madaniy va zamonaviy elementlarni integratsiya qilish talabalarni kreativ tafakkur va mustaqil ijodiy qarorlar qabul qilishga o'rgatadi. Talabalar loyihalar orqali rang, shakl, tekstura va milliy naqshlar bilan ishlash, kontseptual g'oyani amalga oshirish va badiiy kompozitsiyani shakllantirishni o'rganadilar. Shu jarayon orqali ular estetik didini, ijodiy qarashlarini va professional kompetentsiyalarini rivojlantiradilar.

Badiiy va zamonaviy elementlarni baholash jarayoni ham pedagogik ahamiyatga ega. Talabalar va dizaynerlar o'z ishlarini rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya uyg'unligi, milliy naqsh va tekstura ishlatilishi, kontseptual mazmunning ifodaligi bo'yicha baholaydilar. Baholash jarayoni talabalarni eksperiment qilish va ijodiy qarashlarini takomillashtirishga rag'batlantiradi, shu bilan birga o'z ishlariga mas'uliyat bilan yondashishga o'rgatadi.

Xulosa qilib aytganda, libos dizaynida madaniy va zamonaviy elementlarni uyg'unlashtirish jarayoni rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g'oyalarni uyg'unlashtirishni talab qiladi. Kreativ tafakkur, eksperiment va innovatsion texnologiyalar orqali talabalar va dizaynerlar o'z estetik didini rivojlantiradilar, badiiy qarashlarini kengaytiradilar va professional kompetentsiyalarini mustahkamlashadi. Shu bilan birga, madaniy va zamonaviy elementlarni uyg'unlashtirgan libos dizayni moda va san'at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va madaniy obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda ijodiy jarayonni boyitadi.

Libos dizaynida madaniy va zamonaviy elementlarni uyg'unlashtirish jarayoni talabalar va dizaynerlarning estetik didi, kreativ tafakkur va badiiy qarashlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g'oyalarni uyg'unlashtirish orqali libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy, madaniy va estetik mazmuni tomoshabinga etkazuvchi vositaga aylanadi.

Eksperiment va innovatsion texnologiyalar – 3D-modellashtirish, raqamli chizmalar, virtual prototiplash – libos loyihalarini boyitadi, yangi vizual va konseptual yechimlarni yaratishga imkon beradi. Shu bilan birga, pedagogik jarayon talabalarni mustaqil fikrlash, ijodiy qarorlar qabul qilish va professional kompetentsiyalarini rivojlantirishga rag'batlantiradi.

Natijada, madaniy va zamonaviy elementlarni uyg'unlashtirgan libos dizayni moda va san'at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va madaniy obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi, ijodiy jarayonni boyitadi va talabalar hamda dizaynerlarning estetik didi va kreativ tafakkurini mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov, S. A. (2017). Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. *Eastern European Scientific Journal*, 1, 131–134.
2. Shavdirov, S. (2025). Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology. *AIP Conference Proceedings*, 3268(1), 070035.
3. Karimova, N. (2021). *Integration of National Applied Art into the Educational Process: Pedagogical Approaches*. Tashkent: Uzbekistan State Institute of Art and Culture.
4. Abdullaeva, L. (2021). *Methodology for Assessing Socio-Cultural Competence in Art Education*. Tashkent: Fan va Ta'lim.
5. Rustamova, M. (2022). Innovation in Art Education: Socio-Cultural Competence and Aesthetic Development. *Pedagogical Innovations Journal*, 5, 35–42.
6. Mirzaev, A. (2022). Indicators and Assessment Criteria in Art Education. *Collection of Pedagogical Scientific Articles*, 55–63.
7. Boltanski, L. (2016). *Art, Fashion and Avant-Garde: Experimental Approaches in Design*. Paris: Éditions du Regard.
8. Jones, S. (2019). *Contemporary Fashion and Artistic Expression: Methods and Practices*. London: Bloomsbury Academic.

